

UDK 373.16:003(049.3)

Primljeno: 17. 09. 2021.

Stručni rad
Professional paper

Sead Nazibegović

VRIJEDAN DOPRINOS METODIČKOJ BOSNISTICI

(Naida Gadžo, *Savremeni metodički pristup početnom čitanju i pisanju*, Bosanska knjiga, Sarajevo, 2021)

Priručnik *Savremeni metodički pristup početnom čitanju i pisanju* u izdanju Bosanske knjiga, objavljen 2021. godine u Sarajevu, sadrži 220 stranica teksta praćenog ilustracijama. Tekst je podijeljen na sljedeća poglavlja: *Predgovor, Rana pismenost – predčitalačke vještine, Čitanje i pisanje, Bibliografija*. Autorica je u samom naslovu naglasila da se radi o savremenom metodičkom pristupu nastavi nastavnog predmeta Bosanski jezik i slobodno se može reći da su ti principi vidljivi u svakom odjeljku teksta.

Unutar metodike nastave kao okvirne discipline, metodika nastave jezika i književnosti jeste nauka o književnome odgoju i obrazovanju (nastavi, izvannastavnoj i izvanškolskoj djelatnosti) na svim nivoima odgojno-obrazovnoga sistema. U metodici književnoga odgoja i obrazovanja postoje discipline koje se artikuliraju prema kriteriju stupnjevitosti odgojno-obrazovnog sistema: metodika predškolskog književnog odgoja i obrazovanja, metodika književnog odgoja i obrazovanja u početnim razredima osnovne škole, metodika književnog odgoja i obrazovanja u višim razredima osnovne škole, metodika srednjoškolskog književnog odgoja i obrazovanja i metodika univerzitetskog jezičkog i književnog odgoja i obrazovanja. Ovaj priručnik posvećen je nastavi u početnim razredima osnovne škole. S obzirom na strukturu i sadržaj, njime će se moći koristiti nastavnici razredne nastave koji žele unaprijediti svoje nastavničke kompetencije, ali isto tako i studenti završnih godina odsjeka koji proučavaju razrednu nastavu, kao i roditelji samih učenika.

Savremeni metodički pristupi afirmiraju problemsku, interaktivnu i interdisciplinarnu nastavu, a različite strategije i aktivnosti unutar ovih pristupa teže da kreiraju dinamični ambijent u kojem je učenik potaknut na samostalno rješavanje problema, promišljanje, timski rad, saradnju i kreativnost, što također znači i razvijanje ovih kompetencija i personalnih karakteristika za budući rad učenika u profesijama koje budu odabrali. Savremeni nastavni modeli su usmjereni k učeniku, koji je uključen u sve faze procesa (od planiranja preko organizacije, izvođenja, vrednovanja i praktične primjene). Podučavanje se reducira na najmanju moguću mjeru, a težište stjecanja znanja stavlja se na učenje kao na samostalnu intelektualnu aktivnost. Različite strategije i oblici rada unutar ovih osnovnih principa savremene nastave imaju zadatak da aktiviraju učenike koji sada predstavljaju centar organizacije časa dok je nastavnik, prije svega, organizator i medijator aktivnosti. Savremene nastavne metode imaju stvaralačke zahtjeve usmjerene na recipijenta. Traži se grupisanje informacija, njihova kritička interpretacija i anticipacija novih posljedica.

Nastavne strategije u dovoljnoj razmjeri trebaju učenicima osigurati raznovrsna znanja. Više nisu dovoljna samo osnovna i faktografska znanja. Sada se traže, na osnovu tih znanja, i metodološka znanja ili znanja o znanjima. To su takva znanja koja pokazuju kako se istražuje, uči, stvara. Druga vrsta znanja – tehnička znanja moraju svakom učeniku obezbijediti potrebne kompetencije za profesionalno zanimanje. Obrazovanje za poziv mora imati strategije koje će mu davati transparentna, alternativna i široko primjenjivana znanja. Upravo na ovakvim teorijskim postavkama metodike zasniva se ovaj priručnik Naide Gadžo.

Nastavni predmet Bosanski jezik (izuzimajući filmsku umjetnost, scenske umjetnosti i medijsku kulturu) metodički je strukturiran u sljedeća nastavna područja:

1. Početno čitanje i pisanje;
2. Gramatika;
3. Pravopis i pravogovor;
4. Kultura izražavanja;
5. Književnost.

Svako od navedenih nastavnih područja podrazumijeva i uspostavljanje vlastite metodike pa tako govorimo o metodici nastave početnog čitanja i pisanja, metodici nastave gramatike, metodici nastave pravopisa i pravogovora, te metodici nastave kulture izražavanja. Metode nastave književnosti odnosno metode književnoga odgoja i obrazovanja su posebne nastavne metode unutar korpusa metodičkih pristupa u nastavi, koje prema poznatom i prizatom hrvatskom metodičaru Rosandiću, svoje

posebnosti izvode iz predmeta (objekta) spoznavanja (otkrivanja), iz odnosa predmeta (objekta) i subjekta te ciljeva književnoga odgoja i obrazovanja.

Vrijeme konvencionalno utvrđenog terminološkog određenja – „metodika nastave” izgleda da je prošlo i pred nama je nova naučna epistema i terminološka sintagma: „metodika nastavnog predmeta”, koja ima svoje višestruke epistemološke i nominacijske prednosti. Prije svega, ovakvim se nazivom i definitivno napušta davnašnja dvojba u vezi sa formalnim statusom i naučnom pripadnosti metodike – osporenje oko pitanja je li metodika matična nauka koja prvenstveno pripada određenom nastavnom predmetu ili ona temeljno pripada grupi odgojno-obrazovnih nauka.

Naida Gadžo ovim priručnikom napravila je veliki iskorak u proučavanju metodičke oblasti. S obzirom na iskustvo i radni put autorice ovog priručnika, nije teško pretpostaviti da bi se u narednim godinama trebala posvetiti radu na priručnicima za ostale oblasti metodike nastavnog predmeta Bosanski jezik.

Ovaj novoobjavljeni priručnik Naide Gadžo možemo s pravom svrstati u metodičku bosnistiku. Zapravo, metodika nastave bosanskog jezika shvaćena i tretirana kao nauka o nastavnom predmetu Bosanski jezik čini dio lingvističke metodike, odnosno nečega što bismo mogli nazvati metodička bosnistika. Dakle, metodička bosnistika predstavlja jednu granu bosnistike, koju definiramo kao nauku o nastavi bosanskog jezika i o bosanskohercegovačke književnosti. Treba odmah reći da i metodička bosnistika, nastala kao i svaka nacionalna lingvometodička disciplina, zavisi od naučne utemeljenosti i razvoja nauke koja se bavi nacionalnim disciplinama kao što su maternji jezik i nacionalna književnost. Zato s radošću možemo primijetiti i utvrditi da je nauka o bosanskome jeziku doživjela svoj pravi procvat u posljednje dvije decenije, a jedan od dokaza tome je i ovaj vrijedan priručnik.

Adresa autora

Author's address

Sead Nazibegović

Univerzitet u Tuzli

Filozofski fakultet

seadnazibegovic@gmail.com

